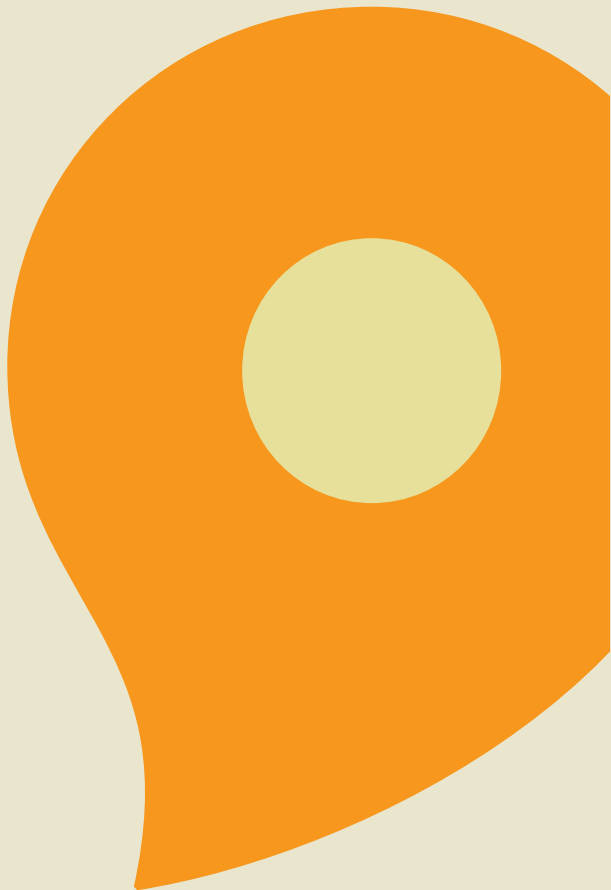

Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmapolitiikka

Helsinki
T i m u s

Sisältö

1. Toimintaa ohjaavat säädökset sekä kokoelmatoimintaa koskevat velvoitteet, ehdot ja asetukset
- 1.1. Museotoiminnan periaatteet
- 1.2. Testamenttiehdot
2. Kartunpolitiikka ja teosten hankkimiseen liittyvät käytännöt
- 2.1. Taidemuseon kokoelmat
- 2.2. Kartunta
3. Kokoelmien esillepano
- 3.1. Kokoelmanäyttelyt
- 3.2. Taideteosten tallettaminen ja sijoittaminen kaupungin virastoihin ja laitoksiin
4. Julkiset veistokset ja julkinen taide
5. Taideteosten lainaamiseen liittyvät käytännöt
6. Kokoelmien turvaamiseen ja säilyttämiseen liittyvät käytännöt
7. Kokoelmien dokumentointiin ja rekisteröintiin liittyvät käytännöt

Ellen Thesleff: Thyra Elisabeth, 1892. Katarina ja Leonard
Fäcksbackan kokoelma. Kuva: Hanna Kikorelli

1. Toimintaa ohjaavat säädökset sekä kokoelmatoimintaa koskevat velvoitteet, ehdot ja asetukset

Helsingin kaupungin taidemuseo toimii lakien, kaupungin sääntöjen ja museotoiminnan periaatteiden mukaisesti.

Helsingin kaupungin taidemuseo on Helsingin kaupungin virasto, jonka toimintaa ohjaa johtosääntö. Kaupungin pysyväisohjeet ja säännöt koskevat taidemuseota samoin kuin kaikkia kaupungin virastoja. Kaupungin taidemuseolla on yhdeksänhenkinen johtokunta, jonka toiminta on määritelty johtosäännössä. Taidemuseon johtajan valtuudet on määritelty johtosäännössä. Taidemuseon johtosääntö astui voimaan 1.1.1998, (*Kv 10.12.1997 ja 17.12.1997*) (LIITE 1).

Helsingin kaupungin taidemuseo on myös Uudenmaan alueen aluetaidemuseo.

Helsingin kaupungin taidemuseon johtokunta sekä taidemuseon aiemmat hallintoelimet ovat määritelleet taidemuseon toiminnan periaatteita jo aikaisemmin taidemuseon ollessa kulttuuriasiainkeskuksen osa ja kulttuuri- ja kirjastolautakunnan alainen. Kokoelmatoiminnan periaatteita on vuosien mittaan muutettu vain vähän.

1.1. Museotoiminnan periaatteet

Museotoimintaa säätelevät museolait. Museotoiminnan periaatteet ovat lyhyesti seuraavat:

Museolain mukaan museotoiminnan tavoitteena on ylläpitää ja lisätä kansalaisten tietoutta kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee harjoittaa ja edistää alan tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä tallentamalla, tutkimalla, säilyttämällä ja asettamalla näytteille esineitä ja muuta aineistoa ihmisestä ja hänen ympäristöstään.

Museotoimintaan liittyviä asiantuntijatehtäviä ovat mm. :

- Kokoelmien kartuttaminen, tallennus ja hoito
- Tutkimus ja dokumentointi
- Tutkimustiedon popularisointi
- Näyttelytoiminta
- Julkaisutoiminta
- Oheismateriaalien tuottaminen
- Esitelmät, luennot, opastukset, tapahtumat
- Opetustoiminta
- Neuvonta
- Lausunnot

Helsingin kaupungin taidemuseo on Uudenmaan aluetaidemuseo. Aluetaidemuseotoimintaa koskevat omat säädöksensä. Tätä toimintaa kehitetään parhaillaan valtakunnallisesti valtion taidemuseon johdolla.

Helsingin kaupungin taidemuseon, johdon ja henkilöstön toimintaa ohjaavat myös Icomin Museotyön ammattieettiset säännöt.

1.2. Testamenttiehtodot

Testamenttilahjoitusten vastaanottoa säätelevät kaupunginhallituksen määrittelemät vastaanottoaltuusrajat. Lahjoitusten vastaanotto on myös ohjeistettu (Khs 2.2.1998 152 §):

- - ”Kaupunginhallitus päätti kehottaa kaupungin taidemuseon johtokuntaa kiinnittämään erityistä huomiota lahjoituksiin ja testamentteihin mahdollisesti sisältyviin, kaupunkia sitoviin tavanomaisesta poikkeaviin ehtoihin ja niiden kustannuksiin sekä tuomaan tällaiset asiat Khn käsiteltäviksi ennen omaisuuden vastaanottamista.”

Lahjoituksia vastaanotettaessa pyritään lisäksi siihen, että tiukkoja lahjoituskokoelmien näytteillepanoehtoja ei lahjakirjoihin sisältyisi. Lähes kaikissa vanhemmissa kokoelmalahjoituksissa on ainakin maininta kokoelmien nimeämisestä sekä siitä, että teoksia ei talleteta kaupungin virastoihin eikä laitoksiin.

(LIITE 2) Esimerkki lahjoituskokoelmien ehdoista, Kokoelmaluettelossa julkaistu lyhennelmä Katarina ja Leonard Bäcksbackan lahjakirjasta.

Kim Simonsson: Supersankari I, 2002. Karttuna
kokoelma. Kiva: Yehia Eweis

2. Kartuntapoliitikka ja teosten hankkimiseen liittyvät käytännöt

2.1. Taidemuseon kokoelmat

Helsingin kaupungin taidemuseon kokoelmat koostuvat useasta erillisestä kokoelmasta. Kokoelman pohjana ovat paitsi kaupungille lahjoitetut merkittävät testamenttikokoelmat sekä kokoelmalahjoitukset myös kaupungin omat hankinnat.

Merkittävin taidemuseon lahjoituskokoelmista on Katarina ja Leonard Bäcksbackan kokoelma. Kokoelmat muodostuvat seuraavista testamenttilahjoituksista sekä kokonaisuuksista:

- *Karttuna kokoelma*: Tähän kokoelmaan hankitaan teoksia vuosittain.
- *Kaupungin hankinnat*: Kaupunginhallituksen määrärahoilla aiemmin hankittuja ja kaupungille lahjoitettuja teoksia
- *Koulujen kokoelma*: Kouluissa olevat taideteokset, jotka siirtyivät kaupungille peruskoulujärjestelmän sekä ammatillisten oppilaitosten uudistusten myötä.
- *Julkisen taiden*: Kaupungin kiinteistöissä olevat kiinteät taideteokset.

Julkiset veistokset: Kaupungin puistoissa, aukioilla ja katualueilla olevat veistokset ja ympäristöteokset.

Testamenttilahjoitukset ja lahjoituskokoelmat:

- Katarina ja Leonard Bäcksbackan kokoelma
- Gösta Beckerin kokoelma
- Aune ja Elias Laaksosen kokoelma
- Aune Lindebergin kokoelma
- Elsa Arokallion kokoelma
- Sune Orellin kokoelma
- Iris Roos-Hasselblatin kokoelma
- Martta ja Reino Sysin kokoelma
- Ilmi Immelin kokoelma
- Katariina Salmela-Hasanin ja David Hasanin kokoelma

Isäksi on saatu seuraavia suurempia lahjoituskokonaisuuksia:

- Alice Kairan lahjoitukset
- Christian Sibeliuksen lahjoitus
- Anitra Lucanderin lahjoitus

Omat deponoinnit

- Timo Sarpanevan kokoelma. Tämä kokoelma on deponoitu Design-museoon

Vastaanotetut deponoinnit

- SSP-kokoelma. Valtion taidemuseo on tallettanut tämän Suomen säästöpankkien entisen kokoelman eri aluetaidemuseoille. Uudenmaan osalta kokoelma on talletettu Helsingin kaupungin taidemuseoon .

2.2. Kartunta

Lahjoituskokoelmat kattuvat ainoastaan lahjoituksilla, niihin ei liitetä teoksia muilla tavoilla. Johtokunnan lahjoitusten vastaanottovaltuuksien ylärajan päättää kaupunginhallitus. Taidemuseon johtajan lahjoitusten vastaanottovaltuuksien ylärajan päättää johtokunta.

Kaupunginhallitus on ohjeistanut lahjoitusten vastaanottamista päättäessään johtokunnan vastaanottovaltuuksista seuraavasti (*Mts 2.2.1998/152 §*):

Samalla kaupunginhallitus päätti kehottaa kaupungin taidemuseon johtokuntaa kiinnittämään erityistä huomiota lahjoituksiin ja testamentteihin mahdollisesti sisältyviin, kaupunkia sitoviin tavanomaisesta poikkeaviin ehtoihin ja niiden kustannuksiin sekä tuomaan tällaiset asiat Khn käsiteltäviksi ennen omaisuuden vastaanottamista.

Tämä on taidemuseon lahjoitusten vastaanottamisen periaatteista tärkein. Yksittäisiä lahjoituksia vastaanotettaessa otetaan huomioon taiteelliset tekijät ja jo olemassa olevat kokoelmat.

Taidemuseolla on kaksi määrärahaa taideteosten hankintaa varten. Taidemuseon kokoelmien uushankinnat -määrärahoilla hankitaan teoksia, jotka liitetään karttuvaan kokoelmaan. Vuosittain hankitaan noin sata teosta. Myös yksittäiset lahjoitukset liitetään karttuvaan kokoelmaan.

Julkisen taiteen määrärahasta hankitaan pääosin teoksia, jotka sijoitetaan kaupungin tonteille. Teokset liitetään Julkiset veistokset - kokoelmaan. Myös lahjoituksena saadut julkisen taiteen teokset tulevat osaksi tätä kokoelmaa. Julkisen taiteen määrärahoilla on myös hankittu suurikokoisia taideteoksia julkisiin tiloihin. Nämä taideteossijoitukset ovat pysyväisluonteisia. Kiinteistöissä olevat teokset liitetään Julkinen taide –kokoelmaan.

Julkinen taide –kokoelma karttuu myös ns. prosenttirahaperiaatteella hankituilla teoksilla. Tällöin taidemuseon on asiantuntijana teoksen hankinnassa. Kustannukset maksetaan kiinteistön rakennus- tai korjausmäärärahoista. Prosenttirahahankkeissa tehdään tiivistä yhteistyötä Helsingin kaupungin rakennusviraston ja käyttäjähallintokuntien kanssa.

Määrärahat taidehankintoihin ovat kaupungin taidemuseon pääomapuolen määrärahoissa. Julkisen taiteen määrärahan käytöstä päättää johtokunta. Karttuvan kokoelman yksittäishankinnat on delegoitu taidemuseon johtajalle tiettyyn rajaan saakka. Tietyn rajan ylittävistä yksittäishankinnoista päättää johtokunta taidemuseon johtajan esityksestä.

Taidemuseo voi vastaanottaa deponointeja, joko yksittäisiä teoksia tai kokoelmia. Päätökset tehdään hankintarajojen mukaisesti.

Yksi taidemuseon kokoelmista on puolestaan deponoitu Design-museolle: kaupungin hankkima Timo Sarpaneva –kokoelma.

Vuosittain hankitut ja lahjoituksina saadut teokset dokumentoidaan, inventoidaan, rekisteröidään ja liitetään osaksi kaupungin taidemuseon kokoelmia sekä osaksi kaupungin pääomakirjanpitoa. Kirjanpito tarkistetaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Kirjanpidossa taideeteoksista ei tehdä poistoja.

Taidemuseon kokoelmia hallitaan taideteosten atk-rekisterillä, Tamulla.

Museotoiminnassa ei hyväksytä kokoelmien myymistä tai teosten tarkoituksellista hävittämistä. Myös Helsingin kaupungin taidemuseo toimii tämän periaatteen mukaisesti. Mikäli teos tuhoutuu, merkitään asianmukaiset tiedot taideetesrekisteriin.

Hankintaperiaatteina ovat:

Käytössä olevalla karttuvan kokoelman taidemäärärahalla (Taidemuseon kokoelmien uushankinnat) keskitytään lähinnä merkittävän kotimaisen nykyaikaisen taiteen kokoelman muodostamiseen. Taideosostojen tarkoituksena on tallentaa pääasiallisesti tämän ajan taidetta sekä tukea maassamme tällä hetkellä eläviä ja ammattiaan harjoittavia kuvataiteilijoita. Ostossa ratkaisee kuitenkin aina teosten taiteellinen taso. Taidehistoriallisessa kartunnassa otetaan huomioon taidemuseon peruskokoelmien täydentäminen. Taidemuseo voi tehdä hankintoja myös järjestämistään merkittävistä näyttelyistä.

Joumi Kujansuu: Balls, 1996. Karttva
kokoelma. Näyttely: Miehen mita -
teoksia kokoelmista 3, Tennispalatsi
13.2.-2.5.2004. Kuva: Yehia Eiveis

3. Kokoelmien esillepano

3.1. Kokoelmanäyttelyt

Helsingin kaupungin taidemuseolla on kaksi taidemuseotilaa. Toinen, taidemuseo Meilahti rakennettiin 1976 pelkästään Katarina ja Leonard Bäcksbackan kokoelmien esilläpitoa varten. Toinen, Taidemuseo Tennispalatsi on alun alkaen ollut vaihtuvien näyttelyiden tila.

Taidemuseo Meilahden tiloja on kuitenkin perikunnan kanssa sopien saatu käyttää myös muuta näyttelytoimintaa varten. Bäcksbackan kokoelman vakioiripustusta pidetään säännöllisin väliajoin esillä. Kokoelman teosten ympärille on saatettu rakentaa näyttelykokonaisuuksia. Viime vuosina kokoelmanäyttelyitä on ollut esillä myös Tennispalatsissa.

Taidemuseon näyttelytoiminnan henkilökunta toteuttaa kokoelmanäyttelyt tiiviissä yhteistyössä kokoelmapuolen henkilökunnan kanssa.

Kokoelmanäyttelytoiminnan periaatteina ovat:

Taidemuseo pyrkii hyödyntämään kokoelmiensa teoksia hyvin näyttelytoiminnassa. Taidemuseo pyrkii pitämään kokoelmiaan esillä vähintään kerran vuodessa.

3.2. Taideteosten tallettaminen ja sijoittaminen kaupungin virastoihin ja laitoksiin

Yksi kokoelmien esillepanon muoto on talletustoiminta. Tämä termi tarkoittaa Helsingin kaupungin taidemuseon toiminnassa kokoelmien teosten sijoittamista kaupungin eri virastoihin ja laitoksiin. Tämä toiminta eroaa deponoinneista sikäli, että myös teosten hallinta jää täysin kaupungin taidemuseolle.

Taidemuseo tallettaa taideteoksia vain Helsingin kaupungin virastoihin ja laitoksiin. Ainoastaan erittäin perustelluista syistä ja johtokunnan suostumuksella voidaan talletuksia tehdä muihinkin kohteisiin.

Kaikista talletuksista tehdään kirjallinen sopimus tallettajan ja talletusten saajan välillä. Talletustiedot viedään paikkatietoineen taideteosrekisteriin. Talletuspaikolle lähetetään tarvittaessa tai säämöllisin väliajoin listat teosten tarkistamista varten. Talletuskohde on velvollinen ilmoittamaan mahdollisista vaurioista, samoin siirroista, muutoista ja remonteista. Taidemuseo siirtää teokset välivarastoon remonttien ajaksi ja huolehtii taideteosten siirtämisistä.

Virastotalletustoiminnan periaatteena on:

- Ensisijaisia talletuskohteita ovat julkiset tilat.
- Talletuskohteista ensisijaisia ovat myös uudet rakennukset, remontoituid tilat tai ne laitokset, joissa ennestään ei ole taideteoksia.
- Taideteosten tallettamisessa on keskeistä niiden turvallisuuden ja säilyvyyden takaaminen.
- Teoksia talletetaan lähinnä toimipisteiden hallinto-, yleisötiloihin sekä muihin sellaisiin tiloihin, jotka ovat valvottuja ja taideteoksille turvallisia.
- Talletuksia tehtäessä otetaan huomioon myös taidekasvatukselliset seikat (päiväkodit, koulut).

Kun taideteoksia halutaan tallettaa julkisiin tiloihin, tulee ottaa huomioon seuraavat seikat:

- Teoksen rakenteen ja materiaalin aiheuttamat rajoitukset tai erityisjärjestelyt.
- Talletuspaikkana olevan tilan olosuhteet ja käyttö.
- Talletustoiminnan sujuminen käytännössä.

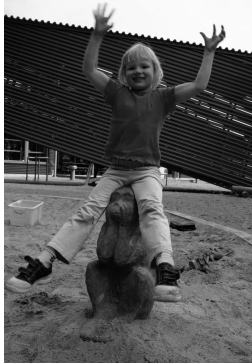
Taidemuseon talletustoiminnassa pätevät taidemuseotoiminnan periaatteet, tavoitteet ja taidemuseon määrittelemät taideteosten valintaperiaatteet.

Yksittäisistä talletuksista päättää taidemuseon johtaja. Käytännön talletustyön tekee talletuksista vastaava amanuessi, konservaatorit sekä museomestari.

(LIIIE:3) Helsingin kaupungin taidemuseon talletussopimus ehtoiheen

Taidemuseo julkaisee kokoelmaluetteloita. Taidemuseo jatkaa julkaisusarjaa yksittäisistä julkisista veistoksista.

Kaupungin veistokset ovat yleisön nähtävissä taidemuseon www-sivuilla. Rekisteriä ylläpitää valmiista julkisista veistoksista vastaava amanuessi.

4. Julkiset veistokset ja julkinen taide

Julkiset veistokset ja julkinen taide on näkyvä osa Helsingin kaupungin taidemuseon toimintaa. Taidemuseo toimii hankkeesta riippuen tilaajana, lahjoituksen valmistelijana tai taiteilijavalintaan ja toteutukseen liittyvänä asiantuntijana. Taidemuseo voi myös hankkia valmiin teoksen sijoitettavaksi kaupungin tontille tai kaupungin kiinteistöön.

Taidemuseon julkisen taiteen määrärahoja käytetään ensisijaisesti ulkotilaan sijoitettaviin teoksiin. Useimmiten teokset ovat varta vasten sijoituspaikkaansa suunniteltuja. Nämä teokset ovat syntyneet luonnosmenettelyn pohjalta.

Taidemuseon toimii julkisten taideteosten toteuttamisessa tiiviissä yhteistyössä rakennusviraston kanssa. Taidemuseossa julkisen taiteen tehtävistä vastaa arkkitehti ja amanuenssi.

Julkisen taideteosten hankkimisen tavoitteena on saada esille merkittävää nykytaidetta ja samalla nostaa rakennetun ympäristön ja julkisen tilan laatua ja arvoa. Julkiset taideteokset lisäävät omalta osaltaan asukkaiden viihtyvyyttä, kiinnostusta ja sitoutumista omaan elinympäristöönsä, toimivat visuaalisina ja merkityksellisinä maamerkkeinä sekä nostavat kaupungin imagoa.

Hankkimalla julkisia taideteoksia taidemuseo on mukana toiminnassa, jolla kaikille kaupunkilaisille pyritään turvaamaan yhtäläinen oikeus elää laadukkaassa ympäristössä riippumatta siitä, missä päin kaupunkia he asuvat.

Taidemuseo pyrkii yhteistyössä muiden kaupungin virastojen kanssa sijoittamaan teoksia tasapuolisesti sekä uusille asuinalueille että julkista taidetta vailla oleviin miljöökokonaisuuksiin.

Taidemuseo toimii lahjoitushankkeissa asiantuntijana, lausunnonantajana ja hankkeen toteutuessa teoksen vastaanottajana. Taidemuseon rooli on deponoinneissa varsin samanlainen, mutta teoksen omistus jää deponoijalle. Jokaista deponointia harkitaan tarkkaan.

Helsingin kaupungin omien julkisten rakennushankkeiden määrärahoista käytetään yksi prosentti taidehankintoihin. Tätä suositusta on noudatettu 1990-luvun alusta lähtien. Taidemuseo toimii näissä taidehankinnoissa asiantuntijana ja eri osapuolten välisen yhteistyön koordinoijana.

Taidemuseo pyrkii edelleen laajentamaan prosenttirahaperiaatteen kattavuutta ympäristörakentamisen puolelle.

Kaikilla edellä mainitulla tavoilla hankitut teokset liitetään valmistuttuaan taidemuseon kokoelmiin.

Taidemuseo huolehtii julkisista veistoksista yhdessä rakennusviraston kanssa. Taidemuseo vastaa taideteoksen kunnostuksesta, rakennusvirasto vastaa jalustoista, teoksen ympäristöstä sekä taideteokseen mahdollisesti liittyvistä teknisistä osista, kuten vesi, valo ym. Rakennusviraston vastuulla on veistosten vuotuinen huolto ja puhdistus. Taidemuseo toimii huollon asiantuntijana ja vastaa veistosten konservoinnista ja korjauksista. Taidemuseo ja HKR ovat tehneet veistosten huollosta ja korjauksista kirjallisen sopimuksen. Taidemuseolla on amanuenssi, joka vastaa julkisista veistoksista. Ulkoveistosten konservointipalvelut on ulkoistettu.

Aluetaidemuseotoiminnassa taidemuseo toimii julkisten veistosten erikoisosaajana Uudenmaan alueella.

5. Taideteosten lainaamiseen liittyvät käytännöt

Kaupungin taidemuseo on lainannut vuosittain noin sata teosta muiden taidemuseoiden eri näyttelyihin. Lainapyyntöjä on vuosittain useampia kuin voidaan toteuttaa.

Helsingin kaupungin taidemuseo voi lainata taideteoksia harkintansa mukaan muille näyttelyjärjestäjille. Näyttelyjärjestäjällä tulee olla museoammatillista henkilökuntaa. Kaikista taideteoslainoista tehdään kirjallinen lainasopimus. Jokainen lainapyyntö harkitaan erikseen. Lainoista päättää taidemuseon johtaja. Konservaatorit tarkistavat ja tarvittaessa kunnostavat lainattavat teokset. Päätöstä tehtäessä otetaan huomioon teosten kunto, näyttelyolosuhteet, teoksen siirto ja kuljetus, henkilökunnan työtilanne sekä muut lainan kannalta olennaiset seikat.

Teoksia voidaan lainata myös kansainvälisiin näyttelyihin.

Lainausehdot on määritelty lainausopimuksessa. Lainausopimukseen voi lisätä erityisehtoja lainan laadusta riippuen.

Kaikki näyttelyihin lainattavat teokset on vakuutettava näyttelyn ja kuljetusten ajaksi nk. nauhasta nauhaan – periaatteella. Teokset vakuuttaa lainanottaja. Vakuutussumman määrittelee lainan antaja. Mikäli lainasta koituu erityiskustannuksia, esim. kuljetuslaatikon rakentamista, voidaan tästä penä maksu.

Lainauksen käytännön töistä huolehtii lainauksista vastaava amanuenssi, konservaatorit ja museomestari.

(LIITE 4) *Helsingin kaupungin taidemuseon yleinen lainausopimus ehtoineen.*

6. Kokoelmien turvaamiseen ja säilyttämiseen liittyvät käytännöt

Taidemuseotoiminnan keskeinen periaate on varmistaa kokoelmien säilyminen.

Taidemuseolla tulee olla riittävästi ammatillista henkilökuntaa teosten asianmukaiseen käsittelyyn.

Taidemuseon tekninen henkilökunta (museomestarit) huolehtii kokoelmateosten siirroista, ripustuksista ja puruista, kuljetuksista ja varastoinnista.

Konservaattorit vastaavat kokoelmatoiminnassa seuraavista asioista:

- Teosten konservoinnista.
- Näyttelyiden ja kiertonäyttelyiden sekä taideteoslainojen tarkistuksista ja huollosta.
- Talletettavien teosten tarkistuksista ja huolloista.
- Varastotilojen olosuhteista.
- Näyttelytilojen olosuhteista, näyttelyiden säilytysolosuhteista ja teosten suojaamisesta.
- Teosten asianmukaisesta käsittelystä

Taidemuseon varastoissa ja työtiloissa tulee olla riittävän tasoiset olosuhdearvot taideteosten säilymisen turvaamiseksi. Taidemuseo pyrkii säilyttää eri tyyppiset taideteokset niiden vaatimissa erityisolosuhteissa.

Taideteosten sijaintiedot viedään taidemuseon atk-rekisteriin, Tamuun. Tiedot pidetään ajantasaisena.

Konservointitoiminnan periaatteina ovat:

Kokoelmien säilyttämiseksi käytetään sekä ennaltaehkäisevää että korjaavaa konservointia. Kaikki talletukseen ja lainaan lähtevät teokset käsitellään asianmukaisesti. Kokoelmakonservoinnissa turvataan kokoelmien pitkäaikainen säilyminen.

Taidemuseo turvaa julkisten veistosten säilymistä yhteistyössä Helsingin kaupungin rakennusviraston kanssa.

Varastoista ja näyttelytiloista on tehty suojelesuunnitelmat. Varastot on varustettu olosuhdearvoja ylläpitävällä tekniikalla sekä asianmukaisilla murto- ja palohälytystekniikoilla.

7. Kokoelmien dokumentointiin ja rekisteröintiin liittyvät käytännöt

Helsingin kaupungin taidemuseon taideteostiedot merkitään taidemuseolle räätälöityyn atk-rekisteriin, Tamuun. Rekisterin sisältötiedot on laadittu taidemuseotoiminnassa yleisten ja yhteisten periaatteiden pohjalta. Taideteosrekisteri on selainpohjainen, joten se mahdollistaa jatkossa taidemuseoiden väliset yhteisrekisterit.

Taidemuseo pyrkii kuvaamaan kokoelmiensa teokset, muuntamaan kuvat digitaaliseen muotoon sekä liittämään ne taideteosrekisteriinsä.

Kokoelmatoiminnan henkilöstö huolehtii taideteosrekisterin päivittämisestä, täydentämisestä ja muusta ylläpidosta. Kaikki uudet teokset viedään atk-rekisteriin. Aiempia tietoja täydennetään ja tarkistetaan. Taidemuseon atk-henkilö vastaa taideteosrekisterin varmuuskopioista.

Rekisteristä tulostetaan vuosittain hankintalistoja, joilla taideteoshankinnoista pidetään kirjaa. Lisäksi joka vuosi tulostetaan erityinen raportti, joka sisältää kaikki taidemuseon teokset liitteeksi tilinpäätökseen. Uudet hankinnat merkitään myös inventointikirjaan.

Taideteosrekisteri on myös kokoelmahallinnan apuväline. Jokainen taideteoslaina sopimuksineen tallennetaan rekisteriin. Jokainen taideteostalletus tallennetaan sopimustietoineen rekisteriin. Taideteoksen paikkatiedot pidetään järjestelmässä ajantasaisena. Järjestelmään tallennetaan myös taideteosta koskevat konservointitiedot.

Kaupungin julkisia veistoksia ylläpidetään yhteistyössä Helsingin kaupungin rakennusviraston kanssa. Ylläpitoa ja huoltoa varten on kehitetty yhteiskäyttöinen veistoshuoltorekisteri osaksi taidemuseojärjestelmää. Rekisteriin viedään keskitetyksi kaikki veistoksia koskevat konservointi- ja huoltotiedot, sekä taiteilijoiden mahdollisesti antamat hoito-ohjeet.

Liitteet

Liite 1 / HELSINGIN KAUPUNGIN TAIDEMUSEON JOHTOSÄÄNTÖ

Liite 2 / LYHENNELMÄ KATARINA JA LEONARD BÄCKSBÄCKAN LAHJAKIRJASTA

Liite 3 / TALLETUSSOPIMUS Sopimusnro TA-2004-014

Liite 1 / HELSINGIN KAUPUNGIN TAIDEMUSEON JOHTOSÄÄNTÖ
Kaupunginvaltuuston hyväksymä joulukuun 10 p:nä 1997

1 §
Toimiala

Helsingin kaupungin taidemuseon johtokunta ja sen alainen Helsingin kaupungin taidemuseo vastaavat kaupungin kuvataidepolitiikasta ja taidemuseotoiminnasta sekä muista sillemääräytyistä alan tehtävistä hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti.

2 §
Johtokunta

Johtokunnassa on yhdeksän jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

3 §
Esittely

Johtokunnan kokouksissa taidemuseon johtaja esittelee asiat.

4 §
Läsnäolovelvollisuus

Viraston päälliköllä sekä johtokunnan määräämillä muilla henkilöillä on velvollisuus olla saapuvilla johtokunnan kokouksissa.

5 §
Pöytäkirja ja muut asiakirjat

Pöytäkirjaa pitää viraston määräämä viranhaltija.

Johtokunnan kirjeet allekirjoittaa puheenjohtajana toiminut henkilö ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä, ellei johtokunta toisin päättä.

Päätösten perusteella tehtävät sopimukset allekirjoittaa asian esittelijä sekä varmentaa valmistelija, ellei johtokunta toisin päättä.

6 §
Johtokunnan tehtävät

Johtokunnan tehtävänä on, ellei toisin ole määrätty,

- 1 valvoa, että virasto toimii vahvistetun talousarvion puitteissa sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien tavoitteiden mukaisesti,
- 2 asettaa osaltaan virastolle tavoitteet sekä seurata niiden toteutumista,
- 3 hyväksyä taidehankinta- ja näyttelysuunnitelma,

Liite 1 / HELSINGIN KAUPUNGIN TAIDEMUSEON JOHTOSÄÄNTÖ

- 4 päättää julkisen taiteen hankinnasta ja sitä koskevan määrärahan käytöstä,
- 5 päättää kuvataidehankinnoista sekä vahvistaa rajat, joiden puitteissa niistä päättää viraston päällikkö,
- 6 valvoa viraston hallinnassa olevien taideteosten hoitoa ja vahvistaa niiden sijoittamisessa noudatettavat periaatteet,
- 7 päättää hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan niistä päättää viranhaltija,
- 8 päättää huonetilojen vuokralle ottamisesta,
- 9 päättää kokonaan tai osittain vapautuksen myöntämisestä viraston henkilökuntaan kuuluvalla hänen velvollisuudestaan korvata virka- tai työtehtävissä aiheuttamansa vahinko, ellei asianomainen ole aiheuttanut vahinkoa tahallaan tai törkeällä tuottamuksella, sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan vapautuksen myöntämisestä päättää viranhaltija,
- 10 päättää vahingonkorvauksen myöntämisestä silloin, kun kaupunki on virastoa koskevissa asioissa korvausvelvollinen tai kun vahingon korvaaminen katsotaan kohtuulliseksi, sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan vahingonkorvauksen myöntämisestä päättää viranhaltija,
- 11 hyväksyä kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa tilahankkeita koskevat suunnitelmat ja piirustukset sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan mainituista asioista päättää viranhaltija,
- 12 päättää hankintoja, suunnittelutehtäviä ja muita palveluja koskevista sopimuksista sekä vahvistaa se ylin raja, johon viranhaltijan päättämien sopimusten arvo saa kerrallaan nousta,
- 13 päättää viraston hallinnassa olevan kaupungin irtaimen omaisuuden käyvistä arvosta tapahtuvasta luovuttamisesta lukuun ottamatta osakkeita sekä vahvistaa rajat, joiden mukaan luovuttamisesta päättää viranhaltija,
- 14 päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa viraston hallinnassa olevan kaupungin irtaimen omaisuuden vastikkeettomasta tai alle käypää arvoa tapahtuvasta luovuttamisesta,
- 15 myöntää vapautus virastolle tulevien maksujen, korvausten ja muiden saatavien suorittamisesta sekä hyväksyä perusteet, joiden mukaan viranhaltija voi myöntää niistä vapautuksen,

Liite 1 / HELSINGIN KAUPUNGIN TAIDEMUSEON JOHTOSÄÄNTÖ

- 16 päättää kaupunginhallituksen vahvistamissa rajoissa virastolle annettujen lahjoitusten ja testamenttien vastaanottamisesta ja käytöstä, ellei ole määrännyt näitä tehtäviä viranhaltijalle,
- 17 päättää valtionperintönä saadun omaisuuden käytöstä, ellei ole määrännyt tehtävää viranhaltijalle, sekä
- 18 (13.12.2000) asettaa, kun asian laatu sitä erityisesti edellyttää, valmistelemaan määrättyä asiaa tilapäinen jaosto, josta on soveltuvin osin voimassa, mitä johtokunnasta on määrätty.

7§

Organisaatio

Taidemuseo jakautuu yksiköihin sen mukaan kuin johtokunta päättää.
Viraston päällikkönä on taidemuseon johtaja. Virastossa on lisäksi muuta henkilökuntaa.

8§

Johtaminen

Taidemuseon johtaja johtaa viraston toimintaa sekä vastaa siitä, että hyväksytyt tavoitteet saavutetaan.

9§

Viraston päällikön tehtävät

Viraston päällikön tehtävänä on, ellei hän ole määrännyt tehtävää muulle viranhaltijalle,

- 1 hyväksyä toimintasäännöt,
- 2 päättää asianomaisia esimiehiä, asianomaista henkilöä sekä tämän sitä pyytäessä luottamusmiestä kuultuaan viraston palveluksessa olevan henkilön ja vastaavan viran tai toimen siirtämisestä viraston yksiköstä toiseen,
- 3 päättää henkilökuntaa koskevien virka- ja työehtosopimusten sekä vastaavien sopimusten täytäntöönpanosta huomioon ottaen, mitä kaupunginhallituksen johtosäännössä on määrätty,
- 4 päättää laskujen hyväksymisestä,
- 5 päättää tuloksetta perittyjen saatavien poistamisesta tileistä ja perimistöimenpiteistä luopumisesta,
- 6 hakea viraston toimialaan kuuluvat valtionosuudet ja –avustukset ja niihin verrattavat etuudet sekä käyttää näissä asioissa kaupungin puhevaltaa,

Liite 1 / HELSINGIN KAUPUNGIN TAIDEMUSEON JOHTOSÄÄNTÖ

- 7 päättää kokoelmiin kuuluvien teosten lainaamisesta,
- 8 tehdä aloitteita ja antaa lausuntoja taiteilijavalinnoista kaupungin julkisten rakennusten ja tilojen taidehankinnoissa,
- 9 päättää viraston toimipisteiden aukioloajoista ja
- 10 päättää viraston hallinnassa olevien tilojen käyttämisestä tilaisuuksien ja näyttelyiden järjestämiseksi.

Lisäksi viraston päällikkö

- 1 allekirjoittaa viraston kirjeet, sopimukset ja muut asiakirjat sekä päättää niiden varmentamisesta,
- 2 kumottu (27.8.2003)
- 3 suorittaa kaupunginjohtajan, asianomaisen apulaiskaupunginjohtajan ja johtokunnan määräämät muut tehtävät.

10 §

Estyneenä oleminen

Viraston päällikön ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa johtokunnan määräämä viranhaltija.

Muun viranhaltijan ollessa estyneenä hänen tehtäviään hoitaa viraston päällikön määräämä viranhaltija.

11 §

Pätevyysvaatimukset

Taidemuseon johtajan pätevyysvaatimuksena on virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, minkä lisäksi hänellä tulee olla kokemusta hallinto- ja johtamistehtävissä.

Muulta henkilökunnalta vaadittavan pätevyyden määrää valinnan suorittaja.

12 §

Henkilökunnan valinta

Taidemuseon johtajan valitsee kaupunginvaltuusto johtokunnan annettua hakijoista lausuntonsa.

Liite 1 / HELSINGIN KAUPUNGIN TAIDEMUSEON JOHTOSÄÄNTÖ

7 Yksiköiden päälliköt valitsee johtokunta.

Muun henkilökunnan valitsee viraston päällikkö tai hänen määräämänsä.

12a§

(27.8.2003) Esitykset ja lausunnot ulkopuolisille

Johtokunnan ja viraston esitykset ja lausunnot kaupungin ulkopuolisille on toimitettava kaupunginhallituksen välityksellä, jollei tätä asian vähäisen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole pidettävä tarpeettomana tai ellei ole toisin määrätty.

13§

Päätösluetteloiden pitäminen

Viranhaltijan päätöksistä on pidettävä päätösluetteloa, jollei se päätöksen luonteen johdosta ole tarpeetonta.

Johtosääntö tulee voimaan 1.1.1998.

Liite 2 / IYHENNELMÄ KATARINA JA LEONARD BÄCKSBACKAN LAHJAKIRJASTA

»Me allekirjoittaneet filosofian maisteri Leonard Bäcksbackan ja rouva Katarina Bäcksbackan oikeudenomistajat lahjoitamme täten oheisessa luettelossa mainitun noin 430 taideteosta käsittävän kokoelman Helsingin kaupungille seuraavilla ehdoilla:

1. Kokoelman nimenä on oltava Helsingin Kaupungin taidekokeumat, Kokoelma Bäcksbacka, Leonard ja Katarina Bäcksbackan lahjoitus.
2. Kokoelma, joka jakaantuu pysyväisnäyttelyyn (salit 1-4) ja vaihtuvaan näyttelyyn (sali 5), on aina kokonaisuudessaan säilytettävä Meilahden museossa (uusi rakennus A), Helsingin kaupungissa. Salien järjestys luetaan rakennuksen aulausta vasemmalta alkaen.

Tauluja ei saa kuljettaa pois. Lainaaminen näyttelyihin on sallittua vain lyhyeksi ajaksi ja vain, jos on kysymys asianomaisen taiteilijan hyvin tärkeästä uusinta- tai muistonäyttelystä tai sellaisista suurista suomalaisen taiteen virallisista näyttelyistä, jotka ovat hyödyksi koko maan kulttuurille. Taulujen kehitystä ei saa muuttaa.
3. Puolet kokoelmasta on aina oltava näytteillä. Ripustamisen on oltava pysyväisluonteista ja allekirjoittaneiden määräysten mukainen.
4. Kokoelman loppuosa on vain osaksi asetettava näytteille ja ripustaminen vaihdettava vähintään kerran vuodessa. Niissä näyttelytiloissa, joissa ei ole kokoelman pysyväistä osaa, voidaan lahjoittajien kanssa niin sovittaessa pitää myös muita kaupungin toimesta järjestettävää taidenäyttelyä.
5. Kokoelmaan kuuluva Gunnar Finnen graniittiveistos »Hevoset» on säilytettävä Meilahden museon (uusi rakennus A) sisäänkäynnin vierellä julkisivua vasten.
6. Helsingin kaupungilla on oikeus järjestää edellä mainituissa museon tiloissa erilaista taiteeseen liittyvää toimintaa kuten konserteja ja luentoilaisuuksia tms., joka ei ole ristiriidassa näyttelytoiminnan kanssa eikä vaaranna itse näyttelyä.
7. Lahjoittajilla tai heidän valtuuttamallaan on oikeus valvoa, että lahjoituksen ehtoja noudatetaan.

Helsingissä lokakuun 29 päivänä 1976

Ingjald Bäcksbacka

Irina Bäcksbacka de Maestro

Tämän lahjoituksen Helsingin kaupunki ottaa kiitollisena vastaan ja sitoutuu täyttämään lahjakirjassa mainitut ehdot.

Liite 2 / LYHENNELMÄ KATARINA JA LEONARD BÄCKSBACKAN LAHJAKIRJASTA

Paikka ja aika edellä mainitut

HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUS

Teuvo Aura

J-E Kuhlefelt

Todistavat: A. K. Loimaranta

Helge Pekkarinen»

Lahjoittajien puolesta haluaa allekirjoittanut lopuksi kiittää sydämellisesti Helsingin kaupunkia, kaupunginvaltuustoa ja kaupunginhallitusta. Erityisen kiitoksen haluan osoittaa tässä ylipormestari Lauri Aholle, joka vuonna 1967 oli heti valmis tukemaan lahjoitusaloitetta, ylipormestari Teuvo Auralle, joka ymmärtämyksellä ja voimalla on auttanut museon toteutumista, sekä niille kaupungin virkamiehille, jotka ovat olleet suunnitelmaa käytännössä toteuttamassa. Lopuksi haluan kiittää lämpimästi kaikkia taiteilijoita, joiden teokset muodostavat tämän kokoelman kävijöiden iloksi ja viihtyvyydeksi.

Helsingissä 14.12.1976

INGJALD BÄCKSBACKA

Virasto

Viraston lyhenne

Nimi

Osoite

Viraston yhteyshenkilö

Puhelin

Talletuspaikka ja osoite

Sopimusvm ja päätös TMI/

Helsingin kaupungin taidemuseon yhteyshenkilöt

Museoassistentti Leena Mattelmäki +358 9 310 87055

Konservaattori Marit Hannikainen +358 9 310 87061

Talletettavat teokset

Tekijä

Teos

Ajoitus

Inv.nro:

Päähuokka

Mitat

Tarkeempi paikka

Talletustapa

Helsingin kaupungin taidemuseo on veloitettu huolehtimaan teostensa turvallisuudesta ja kunnosta.

Taidemuseo tallettaa kaupungin toimitiloihin kokoelmistaan edellä mainitut teokset yht. 1 kpl seuraavilla ehdoilla:

1. Talletus on voimassa toistaiseksi.
2. Talletus ei rajoita taidemuseon mahdollisuuksia käyttää teoksia omassa museotoiminnassaan.
3. Talletettuja teoksia ei saa siirtää ilman taidemuseon lupaa edes toimipaikan sisällä.
4. Talletuspaikka saa luovuttaa taideteoksen vain taidemuseon luvalla ja taidemuseon teoksesta tekemää kirjallista kuittia vastaan.
5. Talletuspaikka on velvollinen ilmoittamaan hyvissä ajoin etukäteen olosuhdemuutoksista, kuten muutoista ja remonteista. Taidemuseo huolehtii teosten siirtämisistä, ripustuksista, suojauksista ja tilapäisestä varastoinnista.
6. Talletuspaikka on velvollinen ilmoittamaan taidemuseolle välittömästi teokseen kohdistuneesta ilkeväkalisestä tai vaurioista, tai tilanteista, jotka voivat aiheuttaa teoksille riskejä, esim. ympäristön räjäytystöistä.
7. Mikäli taidemuseo arvioi talletettujen teosten olevan riskialttiina vaurioille, taidemuseo noutaa teokset talletuspaikasta.
8. Talletuspaikka on korvausvelvollinen, jos teosten vaurioituminen johtuu sen veloitteiden laiminlyönneistä. Teokset palautetaan museolle, jos talletuspaikka ei hoida velvoitteitaan.
9. Jos talletuspaikkaa koskien annetaan erityisiä hoito-ohjeita, ne ja mahdolliset muut yhteyshenkilölle annettavat ohjeistukset eritellään sopimuksen liitteessä.
10. Sopimuksesta on laadittu kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle. Aikaisemmin talletetuista taideteoksista on omat erilliset sopimukset.

Helsingissä _____ kuun _____ päivänä 2004

Talletuspaikan puolesta

Taidemuseon puolesta

Lainaja

Yhteyshenkilö

Näyttely

Näyttelypaikka

Näyttelyaika

Laina-aika

Sopimuspäivä

Vakuutusarvo yhteensä

Päätös TMJ

Helsingin kaupungin taidemuseon yhteyshenkilöt

Museoassistentti Leena Mattelmäki +358 9 310 87055

Konservaattori Marit Hannikainen +358 9 310 87061

Lainattavat teokset

Tekijä

Teos

Ajoitus

Kokoelma

Inv.nro:

Mitat

Vakuutusarvo

Päähuokka/Erikoisluokka/Tekniikat

Helsingin kaupungin taidemuseo (=taidemuseo) lainaa yllämainitut teokset seuraavin ehdoin:

1. Lainaajan on vakuutettava teokset kaikkien riskien varalta taidemuseon vaatimasta arvosta Helsingin kaupungin taidemuseon hyväksi. Vakuutusajan on alettava siitä hetkestä, kun teokset lähtevät taidemuseosta ja päätyttävä vasta kun teokset palautetaan taidemuseolle. Taidemuseo voi edellyttää vakuutusasiakirjan esittämistä ennen teosten luovuttamista. Valtiontakuu korvaa kaupallisen vakuutuksen.
2. Lainaaja vastaa teoksen kuljetusjärjestelyistä ja -maksuista. Kuljetuksissa on käytettävä taidekuljetuksiin erikoistunutta kuljetusliikettä tai muuta asiantuntevaa kuljetusta. Taidemuseo varaa oikeuden olla luovuttamatta teoksiaan, jos on perusteltua syytä olettaa, että kuljetus ei vastaa taideteosten kuljetuksille asetettavaa laatuvaatimusta.
3. Lainaaja sitoutuu huolehtimaan siitä, että näyttelytilat ja muut teosten käsittelytilat ovat asiallisesti vartioituja sekä palo- että murtohälytetyjä. Lainattuja teoksia saa käsitellä vain ammattitaitoinen henkilökunta.
4. Vahingon sattuessa on siitä välittömästi ilmoitettava Helsingin kaupungin taidemuseoon.
5. Lainaajan on museon pyynnöstä esitettävä olosuheraportti eli ns. facility report, jossa lainaaja selvittää tarkasti näyttelytilojen olosuhteet, mm. tilojen lämpötilan ja kosteuden seurantaan sekä turvallisuuteen liittyvät seikat. Jos taidemuseo asettaa lainattaville teoksille erityisiä kosteuteen, lämpötilaan tai valomääriin liittyviä asetuksia, on nämä seikat kirjattu erilliseen liitteeseen.
6. Taidemuseo voi edellyttää, että taidemuseon järjestämä kuniiri seuraa teosta pakkaamisen, kuljetuksen sekä näyttelyn ripustuksen/purkamisen aikana. Lainaaja vastaa kuniirin matka-, asumis-, päiväraha- yms. kuluista.
7. Taidemuseon vaatiessa erikoisjärjestelyjä (vitriini, taustalevyyn kiinnittäminen tms.) teostensa ripustamiseen, on niitä ehdottomasti noudatettava.
8. Jos teos vaatii erityisiä kunnostustoimenpiteitä, lainaaja vastaa kustannuksista, ellei toisin nimenomaisesti sovita. Teostoimenpiteitä, kuten ripustukseen tai kunnostukseen liittyviä erikoisjärjestelyjä, suunniteltaessa on neuvoteltava etukäteen taidemuseon konservaattorin kanssa.
9. Taidemuseo edellyttää erityisen kuljetuslaatikon rakentamista teoksille erityisesti kiertonäyttelyiden sekä ulkomaille suuntautuvien lainojen kohdalla. Kuljetuslaatikko jää näyttelyn jälkeen Helsingin kaupungin taidemuseolle.

Kuljetuslaatikosta sovitaan seuraavasti:

Kuljetuslaatikon rakentamista vaaditaan: kyllä ei

Lainaaja vastaa kuljetuslaatikoiden rakennuskustannuksista: kyllä ei

10. Paluukuljetusta varten, sekä kiertonäyttelyiden paikkojen vaihdoissa, teokset on pakattava yhtä huolellisesti ja vastaavilla materiaaleilla kuin teokset pakattiin lainan alussa taidemuseossa. Kiertonäyttelyitä koskien teosten siirroista, teosten kuljetuksista ja teosten välitarkastuksista on sovittava etukäteen taidemuseon konservattorin kanssa.
11. Teokset on palautettava välittömästi taidemuseoon näyttelyn päätyttyä. Palautuksen tarkemmasta ajankohdasta on sovittava etukäteen.
12. Näyttelyluettelossa, nimilapuissa ja muussa tiedotusmateriaalissa on omistajana mainittava:

Helsingin kaupungin taidemuseo /

1. Katarina ja Leonard Bäcksbackan kokoelma
2. Gösta Beckerin kokoelma
3. Iris Roos-Hasselblattin kokoelma
4. Elsa Arokallion kokoelma
5. Aune ja Elias Laaksosen kokoelma
6. Aune Lindebergin kokoelma
7. Sune Orellin kokoelma
8. Katriina Salmela-Hasanin ja David Hasanin kokoelma
9. Martta ja Reino Sysin kokoelma
10. Ilmi Immelin kokoelma

13. Mahdollisesta valokuvaamisesta on sovittava erikseen taidemuseon kanssa.
14. Lainaaja hoitaa kaikki näyttelyyn tai julkaisuihin liittyvät tekijänoikeusasiat ja -maksut.

Allekirjoitus

Museon edustaja

Päiväys____/____ 2004

Taidemuseon johtaja
Lainaajan edustaja

Päiväys____/____ 2004

Sopimusta on tehty kaksi kappaletta. Pyydämme palauttamaan toisen taidemuseolle osoitteeseen:
PL 5400, 00099 Helsingin kaupunki.